

Sygn. akt IV CSK 309/11

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa P. R., U. W., H. S. i D. W.

przeciwko Skarbowi Państwa – Nadleśnictwu Z.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej

w dniu 19 stycznia 2012 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego

z dnia 13 stycznia 2011 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 9 września 2010 r. Sąd Rejonowy, uwzględniając powództwo P. R., U. W., H. S. i D. W. przeciwko Skarbowi Państwa – Nadleśnictwu Z. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, z nieruchomości dla której prowadzona jest księga wieczysta Kw Nr [...] wydzielił działki gruntu o numerach ewidencyjnych: 148/1 o powierzchni 8,255 ha, 148/2 o powierzchni 8,673 ha, 148/3/ o powierzchni 12,112 ha, 149/6 o powierzchni 28,52 ha, 149/4 o powierzchni 0,5327 ha odpowiadające powierzchniom dawnych parcel o numerach 70, 71, 72, 97 oraz 98 ujawnionym w księdze gruntowej G. kolejno na kartach 148, 149, 258, 161 oraz nakazał założenie nowej księgi wieczystej dla wydzielonych działek gruntu i dokonanie w dziale II nowo założonej księgi wieczystej wpisu prawa własności na rzecz powodów.

Jak ustalił Sąd Rejonowy: W. R. – poprzednik prawny powodów – był właścicielem nieruchomości ziemskiej położonej w G. o łącznej powierzchni 146,9 ha, w skład której wchodziły nieruchomości rolne o powierzchni 89,498 ha oraz grunty leśne o powierzchni 57,402 ha. W 1945 r. został zmuszony do opuszczenia nieruchomości, która na podstawie art. 2 lit. e dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. Nr 4, poz. 17 ze zm. – dalej jako dekret o reformie rolnej) została przejęta w zarząd państwowy. Decyzją z dnia 14 października 2008 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi uchylił decyzję Wojewody z dnia 5 lutego 2007 r. stwierdzającą, że wymieniona nieruchomość rolna o powierzchni 146,9 ha podpadała pod działanie art. 2 lit. e dekretu o reformie rolnej, na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945 r. w sprawie wykonania dekretu PKWN o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. Nr 80, poz. 51) stwierdził, że nieruchomość o powierzchni 89,498 ha nie podpadała pod działanie tego dekretu oraz umorzył postępowanie przed organem pierwszej instancji w części dotyczącej gruntów leśnych o powierzchni 57,402 ha. Według uwidocznionego w katastrze podziału tej nieruchomości na parcele powierzchnia każdej z nich nie przekraczała 25 ha. Wątpliwości mogły istnieć odnośnie parceli numer 97, której łączny obszar przekraczał 25 ha. Z dołączonej dokumentacji geodezyjnej i opinii biegłego wynikało zdaniem sądu, że ta dawna parcela jest faktycznie podzielona na gruncie nie istniejącą drogą, na dwie

części o obszarach poniżej 25 ha. Pozwany nie wykazał, aby taki stan faktyczny na gruncie nie istniał już przed dniem 1 września 1939 r. Parcela numer 97 obecnie odpowiada działce numer 149/6. Dlatego i w tym zakresie Sąd Rejonowy uznał, że została spełniona przesłanka wyłączająca możliwość przejęcia gruntu leśnego na rzecz Skarbu Państwa. Zgodnie z art. 1 ust. 3 dekretu z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejściu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 15, poz. 82 ze zm. – dalej jako dekret o lasach) przepisy tego dekretu nie odnoszą się do lasów i gruntów leśnych podzielonych prawnie lub faktycznie przed dniem 1 września 1939 r. na parcele nie większe niż 25 ha, a stanowiących własność osób fizycznych, grunty których nie są objęte przepisami artykułu 2 lit. e dekretu o reformie rolnej. Według Sądu Rejonowego, jedyną podstawę przejścia własności nieruchomości leśnych na rzecz Skarbu Państwa mógł być dekret o lasach a powodowie, jako spadkobiercy po W. R., poprzednim właścicielu nieruchomości, wykazali istnienie przesłanek wyłączających możliwość przejęcia gruntów leśnych. Nieruchomość została podzielona na parcele w rozumieniu dekretu o lasach. Poza tym Sąd Rejonowy odwołał się do stanowiska, jakie zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 maja 1998 r. (sygn. akt I CKN 664/97, OSNC 1999/1/7), że pojęcie lasów i gruntów leśnych „podzielonych faktycznie” przed dniem 1 września 1939 r. na parcele nie większe niż 25 ha oznacza – w rozumieniu art. 1 ust. 3 lit. b dekretu o lasach – to samo, co stwierdzenie faktu ich podziału na takie arealy. Wobec tego wpis prawa własności na rzecz Skarbu Państwa do w księgi wieczystej nr [...] w części odnoszącej się do wymienionych działek sąd uznał za niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym.

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2011 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację, jaką wniósł pozwany Skarb Państwa od wyroku sądu pierwszej instancji. Zdaniem sądu odwoławczego przeprowadzone w sprawie dowody, w szczególności kopie matrykuł sporządzonych w latach 30 tych poprzedniego stulecia dla nieruchomości W. R. świadczą o tym, że nieruchomość ta była podzielona prawnie (według przepisów katastru czy zgodnie z matrykułą) na parcele, jako podstawowe elementy katastru i to niezależnie od celu podziału. Odwołując się do tego samego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 1998 r. Sąd Okręgowy podkreślił, że „wyrażeniu „parcela” przypisać należy znaczenie potoczne, w którym oznacza ono

po prostu działkę gruntu wydzieloną z większego obszaru”. Zdaniem tego sądu, nie ma obecnie racjonalnych względów, które nakazywałyby kwestionowanie stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 8 maja 1998 r. oraz późniejszych wyrokach z dnia 4 września 2008 r. (sygn. akt IV CSK 226/08, nie publ.) oraz z dnia 6 lutego 2009 r. (sygn. akt IV CSK 404/08, nie publ.). Ostatecznie w ocenie Sądu Okręgowego „podziałem prawnym” w rozumieniu art. 1 ust. 3 lit. b dekretu o lasach, był także dokonany przed dniem 1 września 1939 r. podział według przepisów katastru, określających tworzenie i numerowanie parcel – podstawowych elementów katastru, i to niezależnie od celu podziału. Do takiego podziału nieruchomości poprzednika prawnego powodów doszło. W odniesieniu do kwestionowanego przez pozwanego podziału faktycznego działki nr 97 sąd stwierdził, że podział został dokonany drogą, a nawet dwiema drogami przebiegającymi przez tę działkę, co zostało uwidocznione na mapie urzędniowej dołączonej do opinii biegłego. Z mapki tej wynika, że przez działkę oznaczoną nr 149 przebiegają dwie drogi wytyczone na mapce linią ciągłą i przerywaną, oznaczone literami „dr. 1”, które dzielą działkę nr 149 na obszary nie przekraczające 25 ha. W tej części Sąd Okręgowy przyjął, że doszło do faktycznego podziału działki nr 149 i jest to widoczne zarówno na mapie i w terenie. Wniosek, że podział ten niewątpliwie pochodzi sprzed 1 września 1939 r. wynika zdaniem sądu z „odpowiednich relacji pomiędzy obecną działką 149/6, a dawną działką 97. Jako bezzasadny został oceniony przez Sąd Okręgowy zawarty w apelacji zarzut, że ciężar obalenia domniemania wynikającego z wpisu do księgi wieczystej Skarbu Państwa jako właściciela nieruchomości spoczywa na stronie powodowej a nie na pozwanym. Zdaniem sądu, na powodach ciążył obowiązek wykazania, że rzeczywisty stan prawny jest inny, niż uwidoczniony aktualnie w księdze wieczystej. Powodowie przedłożyli dowody na okoliczność, że jeżeli własność gruntu leśnego została przejęta przez Skarb Państwa na podstawie dekretu o lasach to nastąpiło to bezpodstawnie. Według § 2 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 stycznia 1945 r. w sprawie wykonania dekretu PKWN z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 4, poz. 16 dalej jako rozporządzenie wykonawcze do dekretu o lasach) z czynności przejęcia powinien być spisany

protokół. W podobnym – według Sądu Okręgowego – jak w niniejszej sprawie stanie faktycznym Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lutego 2010 r. (sygn. akt IV CSK 402/09, nie publ.) zajął stanowisko, że wobec braku protokołu przejęcia lasu lub gruntu leśnego, ciężar dowodu, że określone lasy lub grunty leśne przeszły *ex lege* na własność Skarbu Państwa, spoczywa nie na dotychczasowym właścicielu, ale na Skarbie Państwa.

Pozwany Skarb Państwa wniósł skargę kasacyjną od wyroku sądu drugiej instancji.

W ramach podstawy przewidzianej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący zarzucił naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez brak wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w szczególności niewskazanie dowodów, na których sąd drugiej instancji oparł ustalenia faktyczne, że parcela nr 97 jest (była przed dniem 1 września 1939 r.) faktycznie podzielona na gruncie istniejącą drogą, na dwie części o obszarach poniżej 25 ha, co miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Poza naruszeniem przepisów postępowania skarżący na podstawie wymienionej w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie:

- art. 6 k.c. w zw. z art. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece przez przerzucenie ciężaru dowodu i przyjęcie, że to pozwany ma udowodnić, że stan faktyczny przed dniem 1 września 1939 r. był inny niż obecnie, podczas gdy ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne oraz
- art. 1 ust. 3 lit. b dekretu o lasach, raz przez błędną wykładnię i uznania podziału nieruchomości dokonanego zgodnie z niemieckim prawem podatkowym i uwidocznionego w niemieckich księgach katastralnych prowadzonych dla celów podatkowych (niem. *Parcellen*) za wchodzący w zakres pojęcia „podział prawny na parcele, a także przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że parcela nr 97 była „podzielona faktycznie” przed dniem 1 września 1939 r. na obszary nie większe niż 25 ha, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika, aby parcela ta była podzielona faktycznie przed dniem 1 września 1999 r.

Na tych podstawach skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i jego zmianę przez uwzględnienie apelacji pozwanego ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wymagają rozważenia zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania. O prawidłowym zastosowaniu prawa materialnego można bowiem mówić dopiero wówczas, gdy ustalenia stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku pozwalają na ocenę tego zastosowania.

W skardze kasacyjnej zarzuca się naruszenie wymagań dotyczących sporządzania pisemnych motywów orzeczenia wydanego przez sąd drugiej instancji. W związku z tym należy stwierdzić, że według ugruntowanego w judykaturze Sądu Najwyższego stanowiska, zarzut taki może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie obejmuje wszystkich koniecznych elementów konstrukcyjnych bądź zawiera oczywiste braki, które uniemożliwiają kontrolę kasacyjną (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego: z 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999 nr 4, poz. 83, z 19 lutego 2002 r., IV CKN 718/00, LEX nr 54362, z 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, LEX nr 78271, z 22 maja 2003 r., II CKN 121/01, LEX nr 137611, z 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, LEX nr 190753, LEX nr 180193). Według art. 328 § 2 k.p.c., uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia – a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Jeżeli jednak sąd odwoławczy, oddalając apelację, orzeka na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji, nie musi powtarzać dokonanych ustaleń. Wystarczy jedynie jednoznaczne stwierdzenie, że przyjmuje je za własne (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, LEX nr 190753). Ten wymóg został w rozpoznawanej sprawie spełniony jedynie pozornie, albowiem Sąd Apelacyjny wskazał wprawdzie, iż przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, jednak zarówno

w uzasadnieniu wyroku tego sądu, jak również w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji nie wskazano na jakich dowodach zostały oparte ustalenia co do stanu dawnej parceli oznaczonej numerem 97 przed dniem 1 września 1939 r. Jest to istotna okoliczność albowiem przewidziane w art. 1 ust. 3 lit. b dekretu o lasach wyłączenie nacjonalizacji lasów uzależnione jest od stanu gruntów leśnych przed dniem 1 września 1939 r. Aktualny stan tych gruntów nie ma żadnego znaczenia dla zastosowania art. 1 ust. 1 i 2 tego dekretu o lasach. Sąd pierwszej instancji ograniczył się jedynie do ustalenia aktualnego stanu faktycznego, który miały ilustrować zdjęcia dołączone do sporządzonej współcześnie opinii biegłego. Sąd ten stwierdził jednocześnie, że pozwany nie przeprowadził dowodu, że taki sam stan nie istniał przed 1 września 1939 r. Dlatego uznanie przez sąd odwoławczy tych ustaleń za własne nie wyczerpało przewidzianego w art. 328 § 2 k.p.c. obowiązku zawarcia w pisemnych motywach wyroku wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, obejmującego ustalenie faktów sprzed 1 września 1939 r., które zostały uznane za udowodnione oraz wskazanie dowodów, na których sąd się oparł. Obowiązku tego nie wypełnia także odwołanie się przez sąd drugiej instancji do bliżej nieokreślonych relacji pomiędzy obecną działką 149/6 a dawną działką 97, zwłaszcza wobec znacznych różnic powierzchni obu działek.

Stwierdzony brak koniecznego elementu konstrukcyjnego uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji uniemożliwia kontrolę kasacyjną w tym zakresie i prowadzi do uchylenia zaskarżonego wyroku. Jednocześnie, uchybienie to uzasadnia zarzut naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 1 ust. 3 lit. b dekretu o lasach i uznanie, że parcela nr 97 była „podzielona faktycznie” przed dniem 1 września 1939 r. na parcele nie większe niż 25 ha. Wobec braku niezbędnych ustaleń dotyczących stanu dawnej parceli oznaczonej numerem 97 przed dniem 1 września 1939 r. przedwczesne jest podejmowanie oceny co do tego, czy doszło do dalszego podziału faktycznego tej działki w rozumieniu dekretu o lasach podziału, zwłaszcza przy braku ustaleń, co do istnienia i charakteru drogi, która miała rozdzielać parcelę oraz - w związku z treścią art. 1 ust. lit. d dekretu o lasach – celu i sposobu korzystania z tej drogi.

Słusznie zarzuca się w skardze kasacyjnej przyjęty w zaskarżonym wyroku rozkład ciężaru dowodu. Jest to zagadnienie tradycyjnie zaliczane do problematyki

prawa materialnego, które zostało uregulowane w art. 6 k.c. Zgodnie z jego brzmieniem ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W związku z tym, niezależnie od wyjaśnienia charakteru powództwa przewidzianego w art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz. U. z 2001 r., Nr 124, poz. 1361 ze zm. dalej u.k.w.h.; zob. m. in. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2006 r., III CZP 106/05, OSNC 2006, Nr 10, poz. 160; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2011 r., II CSK 493/10, nie publ.), trzeba podnieść, że przy jego rozpoznaniu przedmiotem postępowania dowodowego jest ustalenie, czy istotnie zachodzi niezgodność między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym, uzasadniająca jej usunięcie przez dokonanie prawidłowych wpisów. Powództwo z art. 10 u.k.w.h. służy jednocześnie obaleniu domniemania ustanowionego w art. 3 u.k.w.h., iż prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym a prawo wykreślone nie istnieje. Ciężar dowodu, że rzeczywisty stan prawny nieruchomości jest odmienny od ujawnionego w księdze wieczystej spoczywa zatem na stronie powodowej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2006 r., III CSK 119/06, nie publ.). Nie ulega wątpliwości, że w związku z wymienioną decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 października 2008 r. tytułem prawnym Skarbu Państwa do całej nieruchomości należącej do poprzednika prawnego powodów, w tym także do gruntów leśnych będącym podstawą wpisu prawa własności, nie jest już dekret o reformie rolnej. W związku z tym, że tytuł prawny do nieruchomości, której dotyczy pozew, pozwany wywodzi z zastosowania dekretu o lasach, trzeba podnieść, że w procesie opartym na treści art. 10 u.k.w.h. dopuszczalne jest badanie, czy Skarb stał się z mocy prawa właścicielem lasów i gruntów leśnych na tej podstawie (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 1994 r., III CZP 54/94, OSNC 1994/11/215). Z art. 1 dekretu o lasach wynika, że przejście na własność Skarbu Państwa lasów i gruntów leśnych należących do osób fizycznych i przekraczających określone normy obszarowe następuje z mocy samego prawa i to niezależnie od tego, czy został sporządzony protokół przejęcia, o którym mowa w § 1 i 2 rozporządzenia wykonawczego do dekretu o lasach. Protokół ten stanowił

jedynie dowód, że w stosunku do określonej nieruchomości zastosowane zostały przepisy dekretu o lasach (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1994 r., III CZP 50/94, OSNC 1994/11/212). Brak tego dowodu nie zmienia rozkładu ciężaru dowodu w sytuacji, kiedy bezspornie ogólny obszar lasów i gruntów leśnych stanowiących własność W. R. przekraczał 25 ha, a to zgodnie z art. 1 ust. 1 dekretu o lasach stanowiło podstawę ich przejścia na własność Skarbu Państwa. Skoro powodowie opierają swoje żądanie na zarzucie, że wymieniona nieruchomość podlega wyłączeniu przewidzianemu w art. 1 ust. 3 lit. b dekretu o lasach ze względu na prawny lub faktyczny podział lasów i gruntów leśnych przed dniem 1-go września 1939 r. na parcele nie większe niż 25 ha, a stanowiących własność osób fizycznych, grunty których nie są objęte przepisami art. 2 lit. e dekretu o reformie rolnej – muszą ten fakt udowodnić. Wniosek ten nie pozostaje w sprzeczności z przytoczonym przez Sąd Okręgowy stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lutego 2010 r. (sygn. akt IV CSK 402/09, nie publ.) w sprawie, w której brak było dowodu świadczącego o tym, że obszar lasów i gruntów leśnych stanowiących własność osoby fizycznej przekraczał 25 ha. W tej sytuacji, gdy nie został sporządzony protokół przejęcia lasu i gruntu leśnego, w ocenie Sądu Najwyższego, ciężar dowodu, że określone lasy i grunty leśne przeszły *ex lege* na własność Skarbu Państwa, spoczywa nie na dotychczasowym właścicielu, ale na Skarbie Państwa.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 1 ust. 3 lit. b dekretu o lasach przez błędną wykładnię i uznanie podziału nieruchomości w niemieckich księgach katastralnych prowadzonych dla celów podatkowych za wchodzący w zakres pojęcia „podział prawny” w rozumieniu tego przepisu. Kwestia ta była dotychczas wielokrotnie rozważana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (poza wymienionymi przez Sąd Okręgowy wyrokami z dnia 8 maja 1998 r., z dnia 4 września 2008 r. oraz z dnia 6 lutego 2009 r., zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2011 r., sygn. akt III CSK 27/11, nie publ.). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną pozwanego Skarbu Państwa podziela dotychczasowy, jednolity kierunek wykładni art. 1 ust. 3 lit. b dekretu o lasach, co w odniesieniu do użytego w tym przepisie pojęcia „podział prawny” oznacza akceptację stanowiska, że odpowiada temu

pojęciu także podział lasów i gruntów leśnych według przepisów katastru (w tym przypadku pruskiego), określających tworzenie i numerowanie parcel - podstawowych elementów katastru. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 maja 1998 r. trafnie wywiódł, że przez podział prawny należy rozumieć podział dokonany na podstawie prawa, w sposób w nim przewidziany i to niezależnie od celu podziału. Wnoszący skargę kasacyjną, odwołując się do poglądów doktryny wyrażanych w powojennym piśmiennictwie podnosi konieczność uwzględnienia przy wykładni pojęcia „podziału prawnego i faktycznego” także celu dekretu o lasach jako aktu prawnego o charakterze nacjonalizacyjnym. Kwestie tę rozważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 maja 1998 r. słusznie uznając, że wykładnia subiektywna odgrywa istotną rolę w odniesieniu do przepisów prawnych stosunkowo niedawno wprowadzonych; jej znaczenie natomiast maleje, a nawet ulega marginalizacji, w odniesieniu do starszych aktów normatywnych, zwłaszcza gdy uchwalone one zostały w innych warunkach społecznych, ekonomicznych i politycznych. Dlatego wykładnia celowościowa tych przepisów powinna uwzględniać aktualny kontekst społeczny, ekonomiczny i aksjologiczny a nie wolę historycznego ustawodawcy. Zważyć zatem należy, że przejęcie lasów i gruntów leśnych bez odszkodowania powoduje konieczność ścisłej interpretacji dekretu o lasach będącego aktem nacjonalizacyjnym, zawierającego szczególne przepisy, które ze względu na ówczesne warunki ustrojowe, polityczne i społeczne stanowią rażące ograniczenie prawa własności. W orzecznictwie sądowym podkreśla się, że brak jest podstaw do tego, żeby przepisy nacjonalizacyjne wyjaśniać jeszcze głębiej w kierunku pozbawienia prawa własności i to w drodze wykładni rozszerzającej (zob. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 września 1991 r., sygn. akt III CZP 90/91, OSNC 1992, z. 5, poz. 72 oraz wyrok tego Sądu z dnia 8 maja 1992 r., III ARN 23/92, nie publ. a także wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 września 2008 r. I OSK 1116/07, nie publ.). Biorąc pod uwagę wszystkie te okoliczności należy uznać, że brak jest uzasadnionych podstaw do odstąpienia od stanowiska wyrażonego w wymienionych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

Z tych względów wobec częściowo uzasadnionych zarzutów skargi kasacyjnej, które odnoszą się rozkładu ciężaru dowodu oraz do stanu faktycznego

dotyczącego dawnej parceli numer 97 przed dniem 1 września 1939 r. przylegającej do innych działek objętych roszczeniem, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił w całości zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi drugiej instancji.